

**Марганецький коледж  
Національного технічного університету  
«Дніпровська політехніка»**

**ІНСТРУКЦІЯ № 19  
з охорони праці для слюсаря – сантехніка**

**Марганець  
2019 р.**

**Марганецький коледж  
Національного технічного університету  
«Дніпровська політехніка»**

**ЗАТВЕРДЖЕНО:**

Наказ директора

Маганецького коледжу НТУ «ДП»

В.І. Іванова

від \_\_\_\_\_ № \_\_\_\_\_

**ІНСТРУКЦІЯ № 19  
з охорони праці для слюсаря – сантехніка**

**І. Загальні положення**

1.1. До роботи в якості слюсаря – сантехніка допускаються особи віком не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд, вступний інструктаж з охорони праці та інструктаж на робочому місці.

У своїй роботі слюсар – сантехнік керується Конституцією України, законом України Про охорону праці, правилами охорони праці, пожежної і електробезпеки, правилами внутрішнього розпорядку, наказами та розпорядженнями директора, нарядами керівника робіт, посадовою та цією інструкціями. Використовує безпечні методи праці.

1.2. Слюсар – сантехнік повинен знати правила надання першої медичної допомоги потерпілим під час виникнення аварійних ситуацій. Вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

1.3. Навчання з питань охорони праці слюсаря – сантехніка проходить до початку виконання функціональних обов'язків (при прийомі на роботу), а потім протягом роботи.

1.4. Слюсар – сантехнік (далі працівник) має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей які його оточують, або для виробничого середовища чи довкілля. Він зобов'язаний негайно повідомити про це безпосереднього керівника.

1.5. За невиконання даної інструкції працівник несе відповідальність згідно чинного законодавства.

1.6. Під час роботи на працівника можуть впливати такі небезпечні фактори:

- дія незахищених рухомих частин устаткування (насосного, силового та ін.);
- дія дезінфікуючих речовин;
- травмування колючими та ріжучими предметами;

- падіння;
- падіння предметів;
- робота на відкритому повітрі;
- дія електричного струму;
- дія вибухонебезпечних сумішей газів, що утворюються в колодязях та мережах;
- дія зниженої температури повітря у виробничих приміщеннях і спорудах;
- дія підвищеної вологості повітря;
- недостаток освітленості робочої зони (в колодязях, камерах, каналах тощо);
- дія газоподібних речовин загально токсичного та іншого шкідливого впливу в колодязях, каналах, інших заглиблених приміщеннях (сірководню, метану, парів бензину, ефіру, діоксиду вуглецю, озону та ін.);
- дія патогенних мікроорганізмів в стічних і природних водах (бактерій, вірусів, яєць гельмінтів та ін.).

1.7. Забороняється носіння прикрас та інше.

1.8. Про всі виявлені під час роботи несправності обладнання необхідно доповісти керівнику робіт, а у випадку аварії терміново припинити роботу.

1.9. При виконанні робіт працівник зобов'язаний користуватися спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту, а саме:

- комбінезон бавовняний;
- рукавиці бавовняні спеціальні (комбіновані);
- шолом захисний;
- чоботи гумові;
- пояс запобіжний;
- на зовнішніх роботах взимку, додатково: куртка та штани бавовняні з утеплювачем.

1.10. Про кожний нещасний випадок повинні доповідати керівнику і вживати заходи щодо надання першої медичної допомоги потерпілому.

## **II. Вимоги безпеки перед початком робіт**

2.1. Працівник повинен надіти спецодяг, застібнути його на всі гудзики, Волосся прибрати під головний убір.

2.2. Впевнитися, що робоче місце не захащене сторонніми предметами, прибрано, на підлозі немає слизьких ділянок.

2.3. Перевірити наявність та справність:

- слюсарного інструменту;
- пристосувань для очищення верху колодязів (совків, відер);
- запобіжного пояса з карабінами, пряжками і фалом;
- освітлювального пристрою;
- гачка або лома для відкривання кришок колодязів.

2.4. Працівник зобов'язаний виконувати роботи по огляду, визначенню загазованості і очищенню засміченості з поверхні без спуску в колодязь і камери з навітряного боку (на відкритому повітрі).

2.5. У зимовий час майданчик навколо колодязя очистити від льоду і снігу, і посипати піском.

2.6. Перед відкриттям люка колодязя, камер, колекторів виставити огорожу цієї ділянки, у разі необхідності з відповідними дорожніми знаками.

2.7. Не палити, не запалювати сірники і не користуватися іншими видами відкритого вогню біля відчиненого колодязя.

2.8. Перед ремонтом діючого трубопроводу вимкнути ділянку, що ремонтується, для чого:

- закрити засувки і вентиля з обох боків ділянки, що ремонтується<sup>4</sup>
- повісити на вентилях, що перекривають ділянки, які підлягають ремонту, плакати з написом: «Не відкривати – працюють люди!»;
- упевнитися у відсутності тиску в трубопроводі.

2.9. При виявленні несправностей або небезпеки негайно повідомити керівника робіт і без його дозволу до роботи не приступати.

### **III. Вимоги безпеки під час роботи**

3.1. Виконувати тільки доручену роботу.

3.2. Бути уважними, не відволікатися самому і не відволікати від роботи інших.

3.3. Працювати тільки справним інструментом.

3.4. При перевезенні і перенесенні інструменту гострі частини обгортати або захищати чохлами або використовувати спеціальну сумку або ящик.

3.5. Труби і заготовлені стояки укладайте горизонтально або встановлювати вертикально в спеціальні стелажі, не приставляючи їх до стіни.

3.6. Нагрівальні прилади (радіатори та ін.) у вигляді окремих секцій складати в штабелі заввишки не більше 1 м, а в складеному вигляді – в один ряд.

3.7. При гідравлічному випробовуванні трубопроводу не ремонтуйте на нього апаратуру.

3.8. Для перевірки збігу болтових отворів на фланцях труб користуватися монтажними ключами, спеціальними ломиками або оправкою. Не перевіряти отвори пальцями.

3.9. Всі без винятку постійні і тимчасові трубопроводи, устаткування і апаратуру приєднувати до діючої мережі тільки з дозволу керівника робіт.

3.10. Спуск громіздких баків, приладів або іншого санітарно-технічного устаткування проводити під наглядом безпосереднього керівника робіт.

3.11. Не стояти і не дозволяти іншим знаходитись під встановленим

устаткуванням і монтажними вузлами трубопроводів до їх повного закріплення.

3.12. Не проводити на висоті різання, гнуття та інші роботи з обробки труб.

3.13. До всіх видів робіт, пов'язаних зі спуском в колодязь, приступати тільки після одержання письмового розпорядження від особи, відповідальної за технічний стан і безпечне проведення робіт на водопровідно-каналізаційних магістралях.

3.14. Усі роботи, пов'язані зі спуском у колодязь, виконуйте бригадою у складі не менше трьох чоловік: один для роботи в колодязі, другий для роботи на поверхні і третій для спостереження і надання у разі необхідності допомоги працюючому в колодязі.

3.15. В оснащення робітників бригади входить:

- запобіжний пояс із справними карабінами, пряжками і фалом, перевіреним на розрив при навантаженні 200 кг. Довжина фала повинна бути на 2 м. більше глибини колодязя;
- ізолюючий шланговий протигаз зі шлангом довжиною 2 м. (категорично забороняється замінити ізолюючий протигаз фільтруючим);
- бензинові лампи ЛБВК – 2 шт.;
- акумуляторний ліхтар напругою не вище 12 В (забороняється акумуляторний ліхтар замінити джерелом світла з відкритим вогнем);
- ручний вентилятор;
- захисні переносні знаки встановленого зразка;
- гачок або лом для відкривання кришок колодязів.

3.16. Не працювати в колодязях без захисних пристосувань і без установки огороження.

3.17. Відкривати кришки люків і камер тільки спеціальним інструментом (гачком або ломом).

3.18. Не палити, не запалювати сірники і не користуватися іншими видами вогню біля відкритого колодязя.

3.19. Перед спуском у колодязь перевірити наявність у ньому газу. Перевірку здійснювати шляхом опускання справної запаленої бензинової лампи, полум'я якої при наявності в колодязі сірководню і метану зменшується, при парах бензину і ефіру – збільшується, при наявності вуглекислоти – гасне. Забороняється проводити перевірку наявності газу за запахом або опусканням у колодязь палаючих предметів.

3.20. Якщо газ з колодязя не можна повністю видалити, спускатися у колодязь тільки в ізолюючому протигазі марки ПШ-1 або ПШ-2 зі шлангом, що виходить на поверхню на 2 м. у бік від лазу. Спостерігати в цьому випадку за робітником у колодязі і за шлангом повинен наглядач. Працювати в колодязі в протигазі дозволяється без перерви не більше 10 хвилин.

3.21. Перед спуском у колодязь перевірити з поверхні, шляхом обстукування жердиною або складною рейкою, наявність скоб і міцність їх забивання в стіну колодязя.

3.22. Не проводити будь-яких операцій, що можуть привести до утворення іскор в колодязі, неочищеному повністю від газу.

3.23. У разі необхідності користуватися переносними електролампами напругою 12 В у вибухонебезпечному виконанні із справною захисною сіткою.

3.24. Ремонт і заміну засувки, розташованих у колодязі, проводити тільки після прийняття попередніх заходів запобігання заповненню колодязя стічними водами.

#### **IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи**

4.1. Прибрати в порядок своє робоче місце, скласти у відведене місце матеріали і деталі, прибрати сміття і відходи.

4.2. Очистити від бруду, промити, змастити і прибрати у відведене місце інструмент і пристосування.

4.3. Перевірити, чи не залишились в середині устаткування, що ремонтується, будь-які інструменти і деталі.

4.4. При виході на поверхню після роботи в сильно загазованих місцях не підходити до відкритого вогню і не палити, тому що одяг, особливо шерстяний, який ввібрав газ може запалюватися.

4.5. Зняти і ретельно очистити спецодяг і спецвзуття від забруднення.

4.6. Засоби індивідуального захисту протерти і очистити від пилу і бруду, потім здати в установлені місця зберігання, а при індивідуальному користуванні – залишити у шафі на робочому місці.

4.7. Здати зміну в установленому порядку.

4.8. ретельно вимити руки і привести себе у порядок.

#### **V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях**

5.1. При виявленні напруги на корпусі апаратури, устаткування, трубопроводах припинити роботу і повідомити керівника робіт.

5.2. У разі виявлення газу в колодязі вжити таких заходів:

- нагнітання свіжого повітря вентилятором;
  - природне провітрювання (відкрийте на тривалий час, крім робочого колодязя, кришки сусідніх верхніх і нижніх оглядових колодязів на самопливній каналізаційній лінії або робочого колодязя на водопровідній мережі);
  - заповнення водопровідного колодязя водою з подальшим її відкачуванням.
- Після видалення газу повторно перевірте наявність його в колодязі. Забороняється видаляти газ випалюванням.

5.3. При загасанні бензинової лампи або її пошкодженні, робітник, що знаходиться в колодязі, повинен негайно піднятися на поверхню. Забороняється запалювати в колодязі погаслу бензинову лампу.

5.4. У разі виникнення загоряння або пожежі попередьте оточуючих про небезпеку, що виникла, повідомте керівника робіт і пожежну частину, знеструмити устаткування в зоні пожежі або загоряння. При нещасних випадках надайте потерпілому першу (долікарську) допомогу, сповістіть адміністрацію, викличте швидку за телефоном 103, чи доставте потерпілого в медичний заклад.

5.5. При виникненні аварії:

- несправності обладнання;
- короткого замикання;
- займання ізоляції;
- пожежі;
- попадання будь-кого під напругу, необхідно негайно відключити напругу. Потім слід діяти залежно від характеру аварії:
- надати першу допомогу потерпілому;
- повідомити про це керівника робіт, адміністрацію коледжу;
- при пожежі негайно звільнити приміщення, що горить, організувати евакуацію людей з приміщення;
- по змозі підручними засобами ліквідувати осередок пожежі (при пожежі дзвонити 101, при цьому чітко вказати адресу приміщення, яке горить, поверх, своє прізвище). Організувати зустріч працівників пожежної частини, надання першої медичної допомоги.

## **ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКАХ**

### **Перша допомога при ураженні електричним струмом**

При ураженні електричним струмом негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення – відтягнути його від струмопровідних частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу зробити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані приведення до тями починати негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу.

### **Перша допомога при пораненні**

При пораненні накласти стерильний перев'язочний матеріал на рану і зав'язати її бинтом. Якщо стерильного перев'язочного матеріалу з якоїсь причини немає, то для перев'язки можна використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку тощо. На частину ганчірки, що безпосередньо буде накладатися на рану, бажано накапати декілька крапель настоянки йоду, одержавши пляму розміром більше рани, після чого накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настоянку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

### **Перша допомога при переломах, вивихах, ударах**

При переломах і вивихах кінцівок пошкоджену кінцівку закріпити

шиною, фанерною пластиною, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрі перелому хребта потерпілого покласти на спину на дошку, зняті двері, дерев'яний щит, ноші тощо та прив'язати таким чином, щоб при транспортуванні тіло залишалося нерухомим. Категорично **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ** саджати потерпілого або ставити на ноги. Якщо поранений знаходиться без свідомості, то його покласти на живіт, підклавши під верхню частину грудної клітки і лоб валики.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлі, чханні, рухах, туго забинтувати грудну клітку чи стягнути її рушником під час видиху.

### **Перша допомога при теплових опіках**

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробити ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробити спиртом або 3 %-вим марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (змертвіння шкірної тканини) накрити рану стерильною пов'язкою та викликати лікаря.

### **Перша допомога при кровотечі**

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вгору;
- рану закрити стерильним перев'язочним матеріалом, складеним у трубку, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати протягом 4–5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, на нього покласти ще одну подушечку зі стерильного перев'язочного матеріалу чи шматок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

- у разі сильної кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосувати стискання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою. Терміново викликати лікаря.

## **ПРАВИЛА КОРИСТУВАННЯ ПОРОШКОВИМ ВОГНЕГАСНИКОМ**

Вогнегасна пристрій, заповнений порошком, підходить для гасіння практично всіх класів пожежі. Воно буває двох видів: закачаним і з вбудованим джерелом тиску. Гідність обох видів полягає в можливості контролювати інтенсивність струменя і дозовано витрачати порошок. У випадку з закачаним пристроєм, порошок під впливом інертного газу



(повітря, вуглекислоти або азоту) подається в шланг, звідки потрапляє на вогнище спалаху і ізолює його джерело від кисню. За рахунок цього горіння поступово припиниться.

Інструкція:

1. Направте сопло шланга ємності з вогнегасною порошком на палаючу поверхню.
2. Зірвіть пломбу і висмикніть чеку.
3. Натисніть на важіль і прийміть усувати вогнище загоряння.

**РОЗРОБЛЕНО:**

В.о. заступника директора з АГР

С.В. Петренко

**ПОГОДЖЕНО:**

Інженер з охорони праці

Н.В. Роншина

Юрисконсульт

Т.В. Гацько